

Onderwerp
Regionale Energie Strategie 1.0 Flevoland

Gedeputeerde Staten stellen voor

1. Beslispunten
  - 1.1. De Regionale Energiestrategie Flevoland 1.0 (RES 1.0) vast te stellen, met daarin de onderdelen;
    - Het bod betreft het realiseren van bestaand beleid, wat neerkomt op 5,81 TWh aan hernieuwbare energie in 2030 bestaande uit wind (4,64 TWh) en zon (1,17 TWh);
    - Als regio verder in te zetten op energiebesparing bij woningen en bedrijven;
    - Inwoners en ondernemers actief te betrekken bij het opstellen van toekomstig ruimtelijk energiebeleid en projecten door middel van proces-, project- en financiële participatie;
    - Als regio verder te onderzoeken wat eventuele nieuwe locaties en technieken zijn voor alternatieve duurzame opwekking en opslag.
  - 1.2. De RES de volgende kaders voor de warmtetransitie mee te geven via de Regionale Structuurvisie Warmte;
    - In Flevoland is het uitgangspunt dat hernieuwbare warmte lokaal benut wordt waar ze beschikbaar is;
    - Transport van hernieuwbare warmte wordt tot een minimum beperkt;
    - Er wordt geen nadere verdeling van warmte(bronnen) gemaakt tussen gemeenten en onderling in de regio;
    - Er komen aandachtspunten voor warmtenetten, onder andere over toegang, eigenaarschap, financiering en afname. Deze punten zijn in ontwikkeling en krijgen een plek in een latere RES.
2. Doelstelling programmabegroting
Het beleidsonderwerp Klimaat valt onder programma 5.1 Regionale energiestrategie van de Programmabegroting. Met het opstellen van een RES 1.0 inclusief het formuleren van een 'bod' vanuit de RES-regio Flevoland wordt hieraan uitvoering gegeven.
3. Eerdere behandeling
Provinciale Staten hebben in hun vergadering van 18 september 2019 (# 2445687) kennis genomen van de startnotitie RES. Hierin is vastgelegd dat de concept RES van Flevoland zal bestaan uit bestaand beleid van wind en zon.

In de vergadering van 27 mei 2020 hebben PS de Concept-RES Flevoland (# 2553567) vastgesteld. Bij de behandeling van de Concept-RES in PS zijn een amendement en enkele moties aangenomen. Hoe deze in de RES zijn verwerkt is beschreven in (#2774195 - Reactienota moties en amendementen Concept-RES Flevoland). De gemeenteraden en het algemeen bestuur van het Waterschap hebben dit in dezelfde periode gedaan. De nu voorliggende RES 1.0 is het gezamenlijke resultaat van de regionale samenwerking en wordt wederom op vergelijkbare wijze bij alle betrokken bestuursorganen ter vaststelling voorgelegd.
4. Bevoegdheden PS en doel behandeling
Het voorstel raakt de kaderstellende rol van PS. Met de vaststelling van de RES 1.0 bevestigen PS de regionaal gemaakte afspraken over hernieuwbare

Provinciale Staten
30 juni 2021

Agendapunt

Lelystad
16 april 2021

Registratienummer
2773215

Afdeling/Bureau
SENB
Portefeuillehouder
Fackeldey, J.A.

Routing

Commissie Ruimte, Natuur en
Duurzaamheid:
19 mei 2021
-----

energieopwekking, warmte(rest)bronnen en bijbehorende afspraken. Daarnaast voldoet ze daarmee aan de afspraak uit het Klimaatakkoord om een bijdrage te leveren aan de nationale opgave van 35 TWh hernieuwbare elektriciteit op land in 2030.

5. Verdere behandeling PS

Na vaststelling van de RES 1.0 door PS zal dit besluit kenbaar worden gemaakt aan de andere partners binnen de RES-regio Flevoland via het reguliere portefeuillehoudersoverleg RES (PHORES). Na bespreking van uw besluit zal het 'bod' via het Kernteam RES aangeboden worden aan het Nationale Programma RES. De komende jaren zullen opvolgende documenten vanuit het RES-proces aan PS worden voorgelegd. De RES 2.0 is voorzien in 2023.

6. Korte toelichting op voorstel

Nadat Provinciale Staten op 27 mei 2020 het bod bij de concept-RES hebben vastgesteld is in samenwerking met de Flevolandse energiepartners verder gewerkt aan een RES 1.0. In het kader van het Klimaatakkoord wordt van elke RES-regio uiterlijk 1 juli 2021 een RES 1.0 verwacht. Om dit tijdig te bereiken wordt de vaststelling van het document nu aan u voorgelegd.

De Flevolandse RES is anders dan in andere RES-regio's. Groot verschil is dat de Flevolandse RES in hoofdzaak gebaseerd is op het bestaande beleid dat in verre staat van uitvoering verkeert. Flevoland is samen met haar partners al vele jaren bezig met haar beleid voor duurzame opwek en daarmee haar bijdrage aan de klimaatdoelen. Flevoland kan deze inspanningen nu bezegelen met een concreet bod waarover in grote mate zekerheid bestaat dat dit ook daadwerkelijk gerealiseerd gaat worden.

Naast het bod bestaat de RES 1.0 ook uit regionale afspraken en uitgangspunten over energiebesparing, de warmtetransitie in de gebouwde omgeving, (alternatieve vormen voor) hernieuwbare opwek, opslag en participatie.

De voorliggende beslispunten zijn voor alle overheden binnen de provincie Flevoland identiek geformuleerd zodat het regionale aspect van de besluitvorming versterkt wordt.

7. Beoogd effect

Met de Flevolandse RES 1.0 laat de regio zien wat haar bijdrage is aan de nationale opgave om 35 TWh aan het hernieuwbare elektriciteit op land te realiseren in 2030 en om daarmee de uitstoot van CO₂ te reduceren.

8. Argumenten

1.1.1 *De Regionale Energiestrategie Flevoland 1.0 (RES 1.0) voldoet aan de uitgangspunten in de Startnotitie RES*

De kaders voor de RES 1.0 en het bod zijn bepaald in de Startnotitie RES die door PS is vastgesteld.

1.1.2 *De RES 1.0 is gebaseerd op bestaand beleid*

Het RES-bod is opgebouwd uit bestaand beleid van Regioplan wind (vastgesteld in PS 13 juli 2016 #1815573) en Structuurvisie Zon (vastgesteld in PS 18 juli 2018 # 2255262). Samen komt realisatie van dit beleid overeen met ca. 5,81 TWh. Met dit bod draagt Flevoland bovengemiddeld bij aan de nationale opgave van 35 TWh. In het RES-proces zal in de volgende versies (RES 2.0 en verder) inzichtelijk worden gemaakt of de realisatie gehaald wordt, dit betreft het herijken en verrijken van de RES. Zoals besproken tijdens de eerste beeldvormende ronde, geldt ten aanzien van het bestaand beleid voor windenergie het volgende. Naast het Regioplan Windenergie zijn ook het provinciale Omgevingsprogramma en bijbehorende Omgevingsverordening van toepassing. Hierin is vastgelegd dat er onder voorwaarden nieuwe projectgebieden voor windenergie kunnen worden aangewezen. Deze nieuwe

initiatieven dienen daarnaast ook aan de betreffende gemeenteraad en provinciale staten voorgelegd te worden.

In de eerste beeldvormende ronde is opgemerkt dat de Europese unie eind 2020 haar Klimaat-doelstellingen heeft aangescherpt: de uitstoot van schadelijke broeikasgassen moet in 2030 met 55% procent zijn teruggedrongen ten opzichte van peiljaar 1990. Het Nederlandse Klimaatakkoord kent als doelstelling minimaal 49% CO₂ reductie in 2030 ten opzichte van peiljaar 1990. Het Klimaatakkoord kent een optie om deze doelstelling op te plussen naar 55%, het zogenaamde versnellingspakket. Het is nog niet bekend wat dit versnellingspakket precies inhoudt en hoe de opgave wordt verdeeld over de verschillende Klimaat-tafels (ofte wel sectoren). De RES behelst de regionale uitwerking van de Klimaattafels Elektriciteit en Gebouwde Omgeving. Het is dan ook nog onduidelijk wat de gevolgen van het versnellingspakket zijn voor de RES-en, die hoofdzakelijk bijdragen aan de reductiedoelstellingen door middel van grootschalige hernieuwbare elektriciteitsopwek op land.

1.1.3 *Het bod is ten opzichte van de Concept-RES gewijzigd als gevolg van geactualiseerde aannames en niet vanwege een extra beleidsambitie*

Het RES-bod van Flevoland bestaat uit bestaand beleid. Op basis van de beschikbare informatie ten tijde van de concept-RES telde dit op naar 4,76 TWh. Al bij de presentatie van de concept-RES is aangekondigd dat deze becijfering zou worden herijkt. Dat is ten behoeve van de RES 1.0 gebeurd. Het RES 1.0-bod van Flevoland bedraagt nu, op basis van bestaand beleid, 5,81 TWh hernieuwbare elektriciteit in 2030. Dit is ruim 1 TWh hoger dan het bod uit de concept-RES. Ondanks de verandering in het getal, zijn de ambities van de RES-regio Flevoland zijn niet veranderd ten opzichte van de concept-RES. Het verschil komt namelijk grotendeels door een andere rekenmethodiek, waarin een andere aanname gehanteerd wordt over het aantal uren per jaar dat met name windturbines draaien (vollaasturen). Deze door het Planbureau voor de Leefomgeving ontwikkelde methodiek zat nog niet in de concept-RES. Met de nieuwe methodiek wordt met hetzelfde aantal windturbines en zonnepanelen en dezelfde opgestelde vermogens meer elektriciteit geproduceerd dan in de concept-RES werd verondersteld. Ook het opnemen van bestaande en geplande projecten rond zon-op-dak en zon-op-land in stedelijk gebied zorgt voor een lichte verhoging van het bod. Zie voor een nadere toelichting in bijlage (#2774200 - Toelichting op bod RES 1.0 Flevoland). In het RES-proces zal in de volgende versies steeds inzichtelijk worden gemaakt of de realisatie wordt gehaald. Dit noemen we het herijken en verrijken van de RES.

Deze aanpassing van het RES-bod is dus het gevolg van nieuwe inzichten met betrekking tot de opbrengst van het gerealiseerde beleid. Richting 2030 zullen we waarschijnlijk vaker nieuwe inzichten ontwikkelen rondom bijvoorbeeld de rekenmethodiek en de uitvoering van projecten. Bij elke RES zullen we daarom het bod herijken en verrijken, zodat de getallen die we opnemen steeds nauwkeuriger worden.

1.1.4 *Energiebesparing maakt een wezenlijk onderdeel uit van het bereiken van de Klimaatdoelen*

De beste energie is energie die je niet gebruikt. Het besparen van energie en zuinig omgaan met de energie die we nodig hebben maakt een groot verschil voor milieu en portemonnee. We maken onderscheid tussen energiebesparing bij bedrijven en instellingen en energiebesparing door huishoudens (woningen). Zoals besproken in de eerste beeldvormende ronde zetten we bij bedrijven, richting de volgende RES, ten eerste in op het houden aan de geldende wet- en regelgeving. Vervolgens stimuleren we bedrijven en instellingen om nog een stap verder te gaan via stimulerend toezicht. In een volgende RES wordt inzichtelijk wat het besparingspotentieel in cijfers is voor beide categorieën.

1.1.5 *In de RES 1.0 randvoorwaarden zijn opgenomen over participatie voor nieuwe toekomstige plannen.*

Over het bestaande beleid (m.n. Regioplan Wind en Structuurvisie Zon) zijn uitgebreide participatie-trajecten georganiseerd. Omdat het beleid is vastgesteld en in uitvoering is, kan dat niet nog eens herhaald worden. Er is daarom ingezet op informatie en communicatie. Uit onderzoek van Citisens (# 2780267 - dit onderzoek verschijnt ingekort als bijlage bij de RES 1.0) blijkt dat de RES bij 70% van de Flevolandse nog onbekend is. Dit percentage laat zich verklaren doordat de communicatie over duurzame energie in Flevoland heeft plaatsgevonden via de route van het bestaande beleid in plaats vanuit de RES. Ook hebben we voor de RES 1.0 met onze partners gekeken naar de lessen die we trekken uit de afgelopen participatie-trajecten en uitgangspunten vastgelegd voor nieuwe trajecten. De RES is een langjarig proces en mogelijk dat er in de toekomst aanvullende ambities worden vastgelegd. In de RES 1.0 Flevoland zijn randvoorwaarden opgenomen waar nieuwe toekomstige plannen aan moeten voldoen. Daarbij is het betrekken van de Flevolander belangrijk. Inwoners en ondernemers zullen actief worden betrokken bij het opstellen van toekomstig ruimtelijk energiebeleid en bij projecten door middel van proces-, project- en financiële participatie. Dit zou mogelijk kunnen door middel van een burgerpanel of burgerforum. De mogelijkheden hiervoor worden richting een volgende RES verder onderzocht. Ook zal de communicatie vanuit de RES actief worden opgepakt. In een volgende RES zal dit verder worden uitgewerkt.

1.1.6 *Ruimtelijke potentie voor opwekking en opslag en enkel via een zorgvuldig proces in kaart zal worden gebracht*

In de RES 1.0 wordt aangekondigd dat onderzocht gaat worden of en zo ja welke mogelijkheden er in de regio nog meer zijn voor grootschalige opwekking door wind en zon. Mocht de bijdrage groter gaan worden, dan zal de regio er ook stevig op vooruit moeten gaan. Verder gaan de regionale partners in Flevoland onderzoeken wat eventuele nieuwe locaties en technieken zijn voor alternatieve duurzame opwekking.

Op het gebied van opslag kent Flevoland o.a. enkele initiatieven tot het ontwikkelen van waardeketens voor waterstof. Tijdens de eerste beeldvormende ronde kwam het belang hiervan ter sprake. Naast de verdere ontwikkeling van deze Flevolandse waterstofinitiatieven, is het belangrijk dat we de (inter-) nationale ontwikkelingen blijven volgen. Gezien de mogelijke potentie van waterstof is het voor de regio van belang een regionale visie op waterstof te ontwikkelen voor een hierop volgende RES.

1.2.1 *De RES de volgende kaders voor de warmtetransitie mee te geven via de Regionale Structuur Warmte*

De gemeenten staan de komende jaren aan de lat voor de zogenaamde 'Transitievisie Warmte'. In het RES bod wordt Flevolandse gemeenten hiervoor een handvat geboden met een Regionale Structuur Warmte. De afstand tussen de gemeentekernen in Flevoland is groot. Daarom is in Flevoland als uitgangspunt gekozen dat hernieuwbare warmte lokaal wordt benut waar deze beschikbaar is. Transport van hernieuwbare warmte zal tot een minimum worden beperkt zodat geen warmte verloren gaat. Er zal geen verdeling worden gemaakt van warmtebronnen tussen de gemeenten. In een toekomstige RES zal opnieuw worden ingegaan op toegang, eigenaarschap en afname van warmtenetten. Ook zullen de mogelijkheden met betrekking tot verdeling van industriële restwarmte van grootgebruikers, waaronder datacenters, worden onderzocht.

Zoals besproken in de eerste beeldvormende ronde, wordt houtige biomassa in Flevoland hoofdzakelijk ingezet voor de productie van warmte. Enkel in de bestaande bio-WKK's (warmte-krachtkoppeling) wordt naast warmte een zeer geringe hoeveelheid elektriciteit opgewekt. In deze installaties wordt dun- en snoeihout gebruikt; overeenkomstig met het beleid van de provincie dat uitgaat van reststromen, ná cascaderen. Het Flevolandse beleid komt overeen met het SER-advies. Alle biomassa-installaties in Flevoland zijn in de RES opgenomen op de warmte-kaart. Tot slot wordt biomassa als transitiebrandstof beschouwd.

9. Kanttekeningen

In de Startnotitie RES (# 2445687), die in alle gemeenteraden, algemene vergadering Waterschap en PS is vastgesteld, is ingezet op bestaand beleid. Daarom wordt er over het huidige bod verwacht dat er instemming van de verschillende partners op wordt gegeven. Bij niet instemmen van PS met de RES 1.0 Flevoland betekent dit dat er geen sprake meer is van een uniform besluit. Voor toekomstige RES biedingen kunnen nieuwe richtingen meegegeven worden (o.a. in de vorm van moties) aan de eigen colleges richting RES 2.0 en verder.

10. Bijlagen

Naam stuk:	eDocs nummer:	Bijgevoegd of periode ter inzage
RES 1.0 Flevoland	2781571	Bijgevoegd
Samenvatting RES 1.0 Flevoland	2774198	Bijgevoegd
RES Reactienota moties en amendementen	2774195	Bijgevoegd
Startnotitie RES Flevoland	2445687	Bijgevoegd
Vaststelling bod in concept-RES Flevoland	2553567	Bijgevoegd
Onderzoek Citisens - Flevolandse en de energietransitie	2780267	Bijgevoegd